

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 15.9.2009
COM(2009) 465 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

SANGLAUDOS FONDO METINĖ ATASKAITA (2008 m.)

[SEC(2009) 1159 galutinis]

TURINYS

SANGLAUDOS FONDO METINĖ ATASKAITA (2008 m.)	1
1. 2000–2006 m. laikotarpio finansinio vykdymo rezultatai 2008 m. ir projektų baigimas	3
2. Ekonominė aplinka ir sąlygos	8
3. Auditas ir finansinių klaidų ištaisymai	8
4. Pažeidimai, apie kuriuos pranešė valstybės narės	12
5. Vertinimas	13
6. Informacija ir viešinimas	14

Reglamentu (EB) Nr. 1084/2006, įsteigiančiu Sanglaudos fondą ir panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1164/94, nereikalaujama pateikti metinės Sanglaudos fondo ataskaitos.

Todėl ši ataskaita pateikiama vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 1164/1994 14 straipsnio 1 dalimi ir joje apžvelgiamas Sanglaudos fondo projektų, kurie patvirtinti 2000–2006 m. laikotarpiui, taip pat buvusių ISPA projektų atitinkamose valstybėse narėse, įskaitant Bulgariją ir Rumuniją, įgyvendinimas 2008 m.

Todėl šioje ataskaitoje apžvelgiama Sanglaudos fondo veikla nuo 2006 m. pabaigos trylikoje paramą gaunančių valstybių narių: Graikijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Kipre, Čekijoje, Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Maltoje, Lenkijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje, taip pat Bulgarijoje ir Rumunijoje.

Išsamesnė informacija apie 2000–2006 m. laikotarpį kiekvienai valstybei narei patvirtintų projektų įgyvendinimą 2008 m. pateikiama šios ataskaitos priede.

1. 2000–2006 M. LAIKOTARPIO FINANSINIO VYKDYMO REZULTATAI 2008 M. IR PROJEKTŲ BAIGIMAS

2008 m. penkiolika valstybių narių (12 valstybių narių, įstojusių 2004 ir 2007 m., Graikija, Portugalija ir Ispanija) atitiko reikalavimus Sanglaudos fondo paramai gauti. Reikia priminti, kad dėl išaugusios šalies ekonomikos Airija nuo 2004 m. sausio 1 d. nėra tinkama valstybė paramai gauti.

Atsižvelgiant į tai, kad visi Sanglaudos fondo įsipareigojimai dėl 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu finansuotų projektų buvo įvykdyti iki 2006 m. gruodžio 31 d., 2008 m. Sanglaudos fondo finansinius išteklius sudarė tik mokėjimų asignavimai.

2008 m. atlikti mokėjimai 2000–2006 m. laikotarpiu patvirtintiems projektams

2008 m. pradinis biudžetas sudarė 1 937 mln. EUR. Tačiau mokėjimų paraiškos buvo teikiamos taip greitai, kad netrukus reikėjo papildyti išteklius, kad būtų galima vykdyti mokėjimų asignavimus. Regioninės politikos generalinis direktoratas paprašė padidinti mokėjimų asignavimus iš viso iki maždaug 553 mln. EUR. Išteklių padidinimas – tai valstybių narių gerų veiklos rezultatų pasekmė, ypač keturių paramą gaunančių valstybių narių, Slovėnijos, Slovakijos, Lietuvos ir Estijos, kurios pasiekė daugiau, nei buvo numatyta.

Iš buvusios ISPA priemonės biudžeto eilučių metų pabaigoje buvo išmokėta 100 % paskirtų asignavimų.

2008 m. pabaigoje dabartinių paramą gaunančių valstybių vidutinis Sanglaudos fondo ir buvusios ISPA priemonės projektų lėšų įsisavinimo lygis (mokėjimai palyginti su įsipareigojimais) buvo 66,3 %. Bulgarijos įsisavinimo lygis yra mažiausias (39,8 %), o Maltos įsisavinimo lygis didžiausias – 79,8 %. Kitų valstybių narių įsisavinimo lygis svyruoja nuo 50,9 % iki 76,1 % skirtos sumos.

1 lentelė. Sanglaudos fondo ir buvusios ISPA priemonės mokėjimų vykdymas 2008 m. (EUR)

Mokėjimų asignavimai	Pradinės lėšos	Pokyčiai	Galutinės lėšos	Panaudotos lėšos	Panaikinti asignavimai	I 2008 m. perkeltos lėšos 2009
Sanglaudos fondas	1 936 747 200	+ 250 000 000 + 300 000 000 + 2 779 418	2 489 526 618	2 489 299 691	-	-
Buvusi ISPA priemonė	650 000 000	-100 000 000 -10 000 000	540 000 000	531 454 029		
IŠ VISO	2 586 747 200	+442 779 418	3 029 526 618	3 020 753 720	-	-

2008 m. mokėjimų kiekvienai valstybei narei dydis parodytas 2 lentelėje. Įskaičiuojami ir mokėjimai iš buvusios ISPA priemonės išteklių, nes paramą gaunančioms valstybėms įstojus į ES, projektai buvo paversti Sanglaudos fondo projektais. Pagrindinės paramą gaunančios valstybės iš ES–3 valstybių narių yra Ispanija, iš ES–10 valstybių narių – Lenkija ir iš ES–2 valstybių narių – Rumunija.

2 lentelė. 2008 m. kiekvienai valstybei narei atlikti mokėjimai iš Sanglaudos fondo ir buvusios ISPA priemonės projektams (įskaitant techninę paramą)

Valstybė narė	Aplinka		Transportas		Techninė parama	IŠ VISO	
	Suma	%	Suma	%	Suma	Suma	% iš visų ES 15
Graikija	81 235 894	40,7%	115 53 539	58,0%	2 518 623	199 608 056	6,6%
Portugalija	121 124 899	62,3%	73 149 733	37,6%	181 537	194 456 170	6,4%
Ispanija	401 570 546	62,3%	242 969 772	37,7%		644 540 318	21,3%
ES 3	603 931 339	58,1%	431 973 044	41,6%	2 700 160	1 038 604 543	34,4%
Kipras	5 814 955	65,0%	3 134 086	35,0%		8 949 040	0,3%
Čekija	86.699.762	50,3%	84.954.613	49,3%	633.784	172.288.158	5,7%
Estija	38 398 994	54,6%	29 140 155	41,4%	2 765 566	70 304 714	2,3%
Vengrija	40 777 254	51,3%	36 533 591	46,0%	2 110 617	79 421 462	2,6%
Latvija	64 544 604	64,5%	32 774 486	32,8%	2 746 852	100 065 942	3,3%
Lietuva	114 458 156	62,2%	61 109 392	33,2%	8 370 251	183 937 800	6,1%
Malta	5 212 565	99,4%		0,0%	29 765	5 242 331	0,2%
Lenkija	528 130 703	67,3%	247 053 953	31,5%	9 419 180	784 603 837	26,0%
Slovakija	82 362 076	53,1%	71 696 734	46,3%	927 381	154 986 191	5,1%
Slovėnija	22 326 262	45,3%	26 911 481	54,7%		49 237 743	1,6%
ES 10	988 725 331	61,4%	593 308 491	36,9%	27 003 396	1 609 037 218	53,3%
Bulgarija	30 643 656	57,3%	6 944 044	13,0%	15 863 224	53 450 924	1,8%
Rumunija	180 683 377	56,5%	122 030 336	38,2%	16 947 321	319 661 035	10,6%
ES 2	211 327 034	56,6%	128 974 380	34,6%	32 810 545	373 111 959	12,4%
IŠ VISO	1 803 983 704	59,7%	1 154 255 915	38,2%	62 514 101	3 020 753 720	100,0%

Neįvykdyti 2000–2006 m. laikotarpio įsipareigojimai

2008 m. pabaigoje neįvykdyti 2000–2006 m. laikotarpio įsipareigojimai (*reste à liquider*, RAL) (įskaitant dvi naujas valstybes nares – Bulgariją ir Rumuniją) sudarė 11,77 mlrd. EUR, taigi mažiau, nei 2007 m. (14,80 mlrd. EUR). Pagal 2000–2006 m. įsipareigojimų ir mokėjimų reglamentavimo sistemą leidžiama palyginti nemaža neįvykdytų įsipareigojimų dalis. Jie siekia beveik trejų metų įsipareigojimų sumą.

3 lentelė. Sanglaudos fondo ir buvusios ISPA priemonės 2000–2006 m. patvirtintos lėšos (įskaitant RAL)

Valstybė narė	Grynieji įsipareigojimai (iki 2008 m. gruodžio mėn.)	Sumokėta (iki 2008 m. gruodžio mėn.)	RAL 2008 12 31 likutis
Graikija	2 503 744 174	2 450 738 235	1 152 286 728
Ispanija	11 788 531 423	9 838 026 775	3 094 434 304
Airija	573 575 321	570 010 223	55 745 185
Portugalija	3 156 539 424	2 427 127 170	1 077 862 318
ES 4	18 022 390 343	15 285 902 403	5 380 328 535
Kipras	54 014 695	31 793 262	22 221 433
Čekija	1 228 077 241	796 786 963	431 290 278
Estija	427 034 848	289 151 602	137 883 246
Vengrija	1 482 597 185	780 102 018	702 495 167
Latvija	713 862 336	499 522 087	214 340 249
Lietuva	846 449 583	559 974 524	265 380 251
Malta	21 966 289	17 529 702	4 436 587
Lenkija	5 634 539 614	2 871 741 538	2 762 798 076
Slovakija	766 250 297	539 212 844	227 037 453
Slovėnija	254 198 103	162 579 583	91 618 520
ES 10	11 428 990 190	6 548 394 123	4 859 501 260
Bulgarija	879 941 333	350 021 546	529 813 137
Rumunija	2 043 037 858	1 040 128 078	1 002 599 040
ES 2	2 922 979 191	1 390 149 624	1 532 412 177
IŠ VISO	32 374 359 723	23 224 446 150	11 772 241 972

2000–2006 m. laikotarpio projektų baigimas

2008 m. buvo baigti 49 Sanglaudos fondo ir buvusios ISPA priemonės projektai, kuriems skirtų mokėjimų bendra suma – apie 750 mln. EUR. 2008 m. pabaigoje bendras 2000–2006 m. Sanglaudos fondo baigtų projektų skaičius (kartu su buvusios ISPA priemonės projektais) buvo 216, o projektų, kuriuos reikia baigti, sumažėjo nuo 1192 iki 976. Informacija apie iki 2008 m. pabaigos baigtus projektus pagal valstybes nares pateikiama 4 lentelėje.

4 lentelė. Sanglaudos fondo baigtų projektų skaičius (kartu su buvusios ISPA priemonės projektais) 2008 m. pabaigoje

Valstybė narė	Bendras Sanglaudos fondo projektų skaičius	Baigtų projektų skaičius 2008 m. pabaigoje		Nebaigtų projektų skaičius 2008 m. pabaigoje
		Projektų skaičius	Iš viso mokėjimų (EUR)	
Graikija	124	34	886 825 780	90
Ispanija	407	80	2 363 473 998	327
Airija	10	3	250 368 797	7
Portugalija	109	24	580 082 620	85
ES 4	650	141	4 080 751 195	509
Čekija	58	14	192 671 263	44
Estija	37	14	75 086 815	23
Kipras	2	0	0	2
Latvija	46	10	44 331 604	36
Lietuva	51	9	82 084 499	42
Vengrija	47	10	11 153 890	37
Malta	3	0	0	3
Lenkija	130	5	27 825 974	125
Slovėnija	28	6	55 213 444	22
Slovakija	39	4	6 880 841	35
ES 10	441	72	495 248 330	369
Bulgarija	38	1	950 121	37
Rumunija	63	2	1 794 822	61
ES 2	101	3	2 744 943	98
IŠ VISO	1 192	216	4 578 744 468	976

2. EKONOMINĖ APLINKA IR SĄLYGOS

Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1164/94, kuriuo reglamentuojamas Sanglaudos fondas iki 2006 m. pabaigos¹ patvirtintiems projektams, nustatomos tam tikros biudžeto politikos sąlygos dėl fondo išmokų. Reglamente nustatyta, kad „fondas nebefinansuos jokių valstybės narės naujų projektų arba, jeigu yra dideli kelių etapų projektai, jokių naujų projekto etapų, jeigu Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma nustatys, kad valstybė narė [...] neįgyvendino [stabilumo ar konvergencijos programos] taip, kad būtų išvengta perviršinio šalies biudžeto deficito“. 2008 m. pabaigoje vienai Sanglaudos fondo paramą gaunančiai valstybei narei (Vengrijai) tebebuvo taikoma perviršinio deficito procedūra (PDP), kuri, remiantis minėtu reglamentu, tam tikromis sąlygomis gali būti siejama su pervedimų iš fondo sustabdymu. Tačiau šios priemonės taikyti nereikėjo, nes Taryba, remdamasi turima informacija, nusprendė, kad Vengrijos vyriausybė veikė laikydamasi jos rekomendacijų. Kaip pranešta praėjusioje metinėje ataskaitoje, 2008 m. liepos mėn. Taryba nusprendė nutraukti Slovakijai, Portugalijai, Lenkijai ir Čekijai taikomą perviršinio deficito procedūrą.

Vengrijai perviršinio deficito procedūra pradėta taikyti iškart po jos įstojimo į ES 2004 m., remiantis 2003 m. valdžios sektoriaus 5,9 % deficitu. Nuo tada du kartus buvo nustatyta, kad Vengrija nesiėmė veiksmingų priemonių Tarybos rekomendacijoms įgyvendinti – pirmą kartą 2005 m. sausio mėn., antrą – 2005 m. lapkričio mėn. Kadangi Vengrija nėra euro zonos narė, jai taikoma speciali išimtis, netaikant tolesnių perviršinio deficito procedūros etapų. Vadovaudamasi Sutarties 104 straipsnio 7 dalimi, 2007 m. liepos mėn. Taryba paskelbė naują rekomendacijų rinkinį. Nė vienu iš šių atvejų Komisija nerekomendavo Tarybai sustabdyti Sanglaudos fondo įsipareigojimų. 2009 m. liepos mėn. Taryba nusprendė, kad dėl ekonominės krizės, remiantis Sutarties 104 straipsnio 7 dalimi, reikia nustatyti naują datą – 2011 m., iki kurios turi būti panaikintas perviršinis deficitas.

Tarybos reglamente (EB) Nr. 1084/2006, kuriuo reglamentuojamas Sanglaudos fondas 2007–2013 m.², paaiškinti keli praeityje buvę neaiškumai dėl Sanglaudos fondo paramos teikimo sąlygų taikymo. Minėtame reglamente nustatyta, kad, priėmus sprendimą pagal 104 straipsnio 8 dalį, Komisija gali siūlyti sustabdyti Sanglaudos fondo paramą. Savo ruožtu Taryba gali nuspręsti sustabdyti visų arba dalies įsipareigojimų vykdymą, ir toks sprendimas galiotų nuo kitų metų sausio 1 d. Jei vėliau Taryba, taikydama perviršinio deficito procedūrą, nusprendžia, kad valstybė narė ėmėsi būtinų veiksmų deficitui ištaisyti, iš karto priimamas sprendimas nutraukti Sanglaudos fondo įsipareigojimų vykdymo sustabdymą. Buvo nustatytos sustabdytų įsipareigojimų pakartotinio įtraukimo į biudžetą taisyklės.

3. AUDITAS IR FINANSINIŲ KLAIDŲ IŠTAISYMAI

2008 m. sutapo 2000–2006 m. programavimo laikotarpio galutinio etapo įgyvendinimas, taip pat pasiregimas jį užbaigti, ir naujo 2007–2013 m. programavimo laikotarpio pradžia. Valdymo ir kontrolės aplinka 2008 m. turėjo įveikti dvejopą riziką, susijusią su pasirengimu baigti buvusias programas ir

¹ Remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1164/94 6 straipsniu.

² 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) 1084/2006.

projektus, ir riziką, susijusią su naujų programų valdymo ir kontrolės sistemų kūrimu.

1994–1999 m. programavimo laikotarpio auditas. – ES-4 (Graikija, Airija, Portugalija, Ispanija).

Sanglaudos fondo uždarymo tyrimas, susijęs su 1994–1999 m. laikotarpiu, apėmė 10 % Sanglaudos fondo projektų, kurių bendrai finansuotos išlaidos šiuo laikotarpiu sudarė 20 %. Faktinės medžiagos tyrimas baigtas 2003 m.; pagrindiniai nustatyti trūkumai – nepakankamas valdymo tikrinimas, dėl kurio atsirado netinkamų paramai gauti išlaidų, ir viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų. 2008 m. buvo taikytos finansinių klaidų ištaisymo procedūros, susijusios su uždarymo tyrimu, išskyrus tris nebaigtus projektus (2 Ispanijoje, 1 Portugalijoje), kurie bus baigti 2009 m.

2000–2006 m. programavimo laikotarpio auditas – ES 14 (ES 10 + ES 4).

2008 m. ES–14 valstybėse narėse buvo atlikti keturi auditai, per kuriuos buvo tikrinama, ar įgyvendinamos ankstesnių auditų pateiktos rekomendacijos. Be to, įvykdyti 5 baigiamąją deklaraciją rengiančių įstaigų auditai, siekiant patikrinti valstybių narių pasirengimą baigti projektus, nustatyti ir sušvelninti su tuo susijusią riziką.

2008 m. Regioninės politikos generalinis direktoratas išnagrinėjo 2000–2006 m. Sanglaudos fondo projektams baigti pateiktas baigiamąsias deklaracijas, iš jų 60 (sudarantys 5 % visų SF projektų) buvo Ispanijos projektai.

Kiti audito darbai 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu apėmė metinių kontrolės ataskaitų, gautų pagal Reglamento Nr. 1386/2002 12 straipsnį, nagrinėjimą. Iki 2008 m. pabaigos dauguma ataskaitų buvo išnagrinėtos, valstybėms narėms buvo nusiųsti atsakymai su pastabomis ir, kur būtina, su papildomos informacijos prašymais, kad būtų galima kuo labiau pasinaudoti nacionalinių auditų rezultatais. Be to, 2008 m. gautas tam tikras nacionalinių sistemų audito ataskaitų kiekis.

Paskutinis dvišalis koordinacinis susitikimas su Regioninės politikos generaliniu direktoratu, aptariantis 2007 m., įvyko 2008 m. vasario mėn. Kadangi 2008 m. buvo pereinamieji metai, dvišalius koordinacinius susitikimus, aptariančius 2008 m., nuspręsta perkelti į pirmą 2009 m. pusę. Kasmet vyksta dvišaliai susitikimai su nacionalinėmis audito institucijomis, kurių metu dalijamasi informacija apie vykdomus audito darbus, aptariama atrankinių patikrinimų ir ankstesnių auditų pateiktų išvadų įgyvendinimo pažanga. 2009 m. susitikimuose bus aptariami abu 2000–2006 ir 2007–2013 m. programavimo laikotarpiai.

Kontrolės poveikis

Finansinių klaidų ištaisymai

Regioninės politikos GD kaip priežiūros institucija atliko tarpinių mokėjimų sustabdymą ir finansinių klaidų ištaisymą, kai tik nustatė, kad esama rimtų trūkumų, kurie kelia grėsmę nesusigrąžinti valstybėms narėms skirtų lėšų. Jis taip pat pateikė pataisytą procedūrų vadovą, supaprastinantį vidinius veiksmus, priimant sprendimus mokėjimų sustabdymo ir finansinių klaidų ištaisymo atvejais.

Jeigu, atlikus atitinkamą patikrą, Komisija nustato, kad išlaidos, nurodytos tarpinio mokėjimo paraiškoje, yra susijusios su rimtais netikslumais, ir valstybė narė nesiima jokių neatidėliotinių taisomųjų veiksmų, pradedama formali mokėjimų sustabdymo procedūra. 2008 m. DG REGIO priėmė vieną mokėjimų Bulgarijai iš Sanglaudos fondo sustabdymo sprendimą, dėl dviejų kelių transporto sektoriaus projektų.

2008 m. po Komisijos arba Audito rūmų atliktų auditų, arba OLAF tyrimų buvo atlikti finansiniai ištaisymai, kurių bendra suma 92,7 mln. EUR. Iš šios sumos 38,2 mln. EUR buvo skirti 1994–1999 m. programavimo laikotarpio projektams, o 54,5 mln. EUR – 2000–2006 m. laikotarpio projektams. Finansiniai ištaisymai buvo atlikti arba priėmus formalius Komisijos sprendimus (66,2 mln. EUR), arba valstybėms narėms sutikus be formalaus sprendimo (26,5 mln. EUR).

Keturi finansinių ištaisymų sprendimai buvo priimti dėl 1994–1999 m. programavimo laikotarpio Sanglaudos fondo projektų, kurio suma 31,5 mln. EUR, ir devyni sprendimai dėl 2000–2006 m. laikotarpio projektų, kurio suma 34,7 mln. EUR.

Iš 26,5 mln. EUR vertės finansinių klaidų ištaisymo, su kuriuos sutiko valstybės narės, 6,7 mln. EUR buvo susiję su 1994–1999 m. programavimo laikotarpio projektais ir 19,8 mln. EUR – su 2000–2006 m. projektais. Ištaisymas atliktas atskaitant minėtas sumas iš mokėjimo reikalavimų arba mokėtino likučio balanso baigiant projektą.

5 lentelėje rodoma kiekvienos valstybės narės finansinių klaidų ištaisymų vertė kiekvienu programavimo laikotarpiu.

5 lentelė. 2008 m. Sanglaudos fondo finansinių klaidų ištaisymai pagal programavimo laikotarpį ir valstybę (EUR)

Valstybė narė	Sanglaudos fondas		IŠ VISO
	Laikotarpis 2000-2006 m.	Laikotarpis 1994-1999 m.	
Graikija	23 405 436	5 674 477	29 079 913
Ispanija	19 927 164	32 483 151	52 410 315
Airija	-	-	-
Portugalija	11 062 188	-	11 062 188
ES 4	63 259 764	38 157 628	92 552 416
Kipras	-	-	-
Čekija	-	-	-
Estija	125 073	-	125 073
Vengrija	-	-	-
Latvija	-	-	-
Lietuva	65 833	-	65 833
Malta	-	-	-
Lenkija	123	-	123
Slovėnija	-	-	-
Slovakija	-	-	-
ES 10	191 029	-	191 029
Bulgarija	6 156	-	6 156
Rumunija	-	-	-
ES 2	6 156	-	6 156
IŠ VISO	54 591 973	38 157 628	92 749 601

Valdymo ir kontrolės sistemos

Generalinio direktorato 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje buvo pateikta teigiama nuomonė dėl valdymo ir kontrolės sistemų veikimo (2000–2006 m.) pažymint, kad nėra svarbių, esminių sistemos dalių trūkumų; nuomonė pareikšta apie Sanglaudos fondo sistemas 7 valstybėse narėse (Kipre, Estijoje, Vengrijoje (transporto sektoriuje), Latvijoje, Maltoje, Portugalijoje ir Slovėnijoje), tai sudaro 15,45 % visų mokėjimų 2008 m., palyginus su visais Sanglaudos fondo mokėjimais.

Nuomonė dėl 10 valstybių narių, kurios gavo 84,55 % visų SF mokėjimų 2008 m., buvo sąlyginė, nes nustatyta svarbių esminių sistemos dalių trūkumų. Tai Bulgarija, Čekija, Graikija, Vengrija (aplinkos apsaugos sektorius), Airija, Lietuva, Lenkija, Rumunija, Slovakija ir Ispanija. Visais atvejais trūkumų poveikis laikomas vidutinišku, išskyrus Bulgarijos kelių transporto sektorių.

Dėl Bulgarijos kelių transporto sektoriaus nuomonė buvo sąlyginė, nes nustatyta svarbių esminių sistemos dalių trūkumų. Atitinkamai, Generalinio direktorato 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje buvo padaryta išlyga dėl Bulgarijos kelių transporto sektoriaus. Todėl Komisija nuo 2008 m. liepos mėn. iki 2009 m. gegužės mėn. sustabdė mokėjimus Bulgarijos kelių transporto sektoriaus projektams.

Išsamesnės informacijos apie kiekvienos valstybės narės auditus ir finansinių klaidų ištaisymą pateikiama šios ataskaitos priede.

4. PAŽEIDIMAI, APIE KURIUOS PRANEŠĖ VALSTYBĖS NARĖS

2008 m. valstybės narės, remdamosi Reglamentu (EB) Nr. 1831/94, atsiuntė Komisijai 140 pranešimų apie pažeidimus, susijusius su bendrai finansuojamais projektais, kurių bendra vertė 56 328 911 EUR. Iš šios sumos 19 768 042 EUR buvo susigražinti, o likusieji bus susigražinti. Valstybės narės, pranešusios apie daugiausia tokių atvejų – tai Ispanija, Portugalija, Vengrija ir Graikija (atitinkamai 64, 22, 13 ir 12 atvejų). Ispanija pranešė apie daugiau kaip 46 % visų atvejų, kurie sudaro 44 % visos sumos. Tačiau reikia pažymėti, kad Airija, atsiuntusi 3 pranešimus apie 1994–1999 m. laikotarpį, užima antrą vietą pagal sumos dydį, po jos eina Lietuva.

Palyginti su praėjusiais metais pranešimų kiekis padidėjo, o suma, susijusi su pažeidimais, labai sumažėjo. Pagrindiniai pažeidimų, apie kuriuos pranešta, tipai – tai netinkamos finansuoti išlaidos ir viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai. Šioms dviem kategorijoms tenka beveik 75 % pažeidimų, apie kuriuos pranešta. Tačiau Lietuvos institucijos pranešė apie du įtariamus sukčiavimo atvejus. Pinigų suma, susijusi su abiem atvejais, dar neapskaičiuota.

6 lentelėje nurodyta 2008 m. kiekvienos valstybės narės pagal Reglamentą (EB) Nr. 1831/94 pateiktų pranešimų apie pažeidimus skaičius ir su jais susijusios finansinės sumos.

6 lentelė. Valstybių narių 2008 m. pateikti pranešimai apie pažeidimus (EUR)

Valstybė narė	Pažeidimų skaičius	Finansinės sumos	Susigrąžintinos sumos
Graikija	12	4 937 771	326 398
Ispanija	64	24 827 955	14 442 900
Airija	3	9 498 140	0
Portugalija	22	5 655 879	2 602 188
ES 4	101	44 919 745	17 371 486
Kipras	0	0	0
Čekija	2	88 210	0
Estija	2	129 614	0
Vengrija	13	1 400 938	1 033 292
Latvija	5	86 279	86 279
Lietuva	8	8 280 568	47 056
Malta	0	0	0
Lenkija	7	214 754	65 550
Slovėnija	0	0	0
Slovakija	2	1 208 803	1 164 379
ES 10	39	11 409 166	2 396 556
IŠ VISO	140	56 328 911	19 768 042

5. VERTINIMAS

Komisija ir valstybės narės atlieka visų bendrai finansuojamų projektų vertinimą. Projektus, kuriuos ketinama finansuoti iš fondo lėšų, tvirtina Komisija, pritariant paramą gaunančioms valstybėms narėms.

Su kiekviena paramos paraiška pateikiama projekto sąnaudų ir naudos analizė (SNA). Sąnaudų ir naudos analizėje turi būti parodyta, kad per vidutinės trukmės laikotarpį gauta socialinė ir ekonominė nauda yra proporcinga panaudotiems finansiniams ištekliams. Komisija išnagrinėja šią SNA, vadovaudamasi sąnaudų ir naudos analizės gairėse nustatytais principais. Šios pirmą kartą 2003 m. paskelbtos gairės 2008 m. buvo atnaujintos: į jas įtrauktos Bendrijos politikos sričių naujovės, finansinės priemonės ir nauja reglamentavimo sistema, pagal kurią bus finansuojami didžiausi projektai 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu.

2008 m. Komisija valstybėms narėms toliau teikė paramą gebėjimų stiprinimo priemonėmis, siekdama pagerinti projektų finansinės ir ekonominės *ex-ante* analizės nuoseklumą. Gairės greitai pradėjo vis daugiau naudoti tiek valstybių narių ir šalių kandidačių valstybės tarnautojai, tiek finansų institucijų darbuotojai ir konsultantai, rengiantys ir vertinantys didžiausius projektus. Todėl gairės buvo išspausdintos, jomis valstybių narių ir šalių kandidačių projektų vykdytojams teikiama metodinė pagalba, kartu leidinys tapo pagrindu Komisijos pareigūnams vertinant didžiausius projektus.

Komisija taip pat atlieka kai kurių atrinktų projektų, bendrai finansuojamų iš Sanglaudos fondo, *ex-post* vertinimą. Paskutinis vertinimas, kuriame išnagrinėta 200 atrinktų 1993–2003 m. įgyvendintų projektų, paskelbtas 2005 m. Kitas *ex-post* vertinimas, kuriame bus nagrinėjami atrinkti Sanglaudos fondo ir ISPA priemonės 2000–2006 m. įgyvendinti projektai, bus pradėtas 2009 m. paskutinį ketvirtį.

6. INFORMACIJA IR VIEŠINIMAS

Kaip nurodyta 2007 m. metinėje ataskaitoje, nuo 2007 m. sausio 1 d. su Sanglaudos fondu susijusius klausimus sprendžia Fondų koordinavimo komitetas ((FKK) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1083/2006).

Greta bendrų Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo klausimų, kai kurie konkretūs su Sanglaudos fondu susiję klausimai buvo iškelti ir per šiuos FKK susitikimus: vasario mėnesį – atnaujintos „Sanglaudos fondo projektų 2000–2006 m. keitimo gairės“, ir balandžio mėn. – „Sanglaudos fondo ir buvusios ISPA priemonės 2000–2006 m. projektų baigimo gairės“, kurias Komisija priėmė balandžio 4 d. (Nr. (SEC(2008)415).

Dėl Komisijos priemonių informavimo ir viešinimo srityje reikia pasakyti, kad 2008 m. pagrindinis dėmesys skirtas 2007–2013 m. laikotarpio viešinimo reikalavimams įgyvendinti. Viena didžiausių užduočių buvo išnagrinėti komunikacijos planų suderinamumą, kaip nustatyta Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1828/2006. Ryšių pareigūnai, atsakingi už ERPF ir Sanglaudos fondo informacijos ir viešinimo taisyklių įgyvendinimą (INFORM) susitiko birželio ir lapkričio mėnesį. Regioninės politikos GD paskelbė „ES Sanglaudos politikos komunikacijos sistemos planų 2007–2013 m. apžvalgą. Nacionalinių ir regioninių valdymo institucijų veikla komunikacijos srityje.“ Apžvalgą, INFORM susitikimų medžiagą, taip pat įvairios informacijos ir viešinimo priemonių, parengtų Sanglaudos fondui ir ERPF, galima rasti specialioje interneto svetainėje³.

³

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm?nmenu=1